

Schriftlicht

Ik ben de weg

L.W. de Graaff

Ga door de nauwe poort naar binnen. Want de brede weg, die velen volgen, en de ruime poort, waar velen door naar binnen gaan, leiden naar de ondergang. Nauw is de poort naar het leven, en smal de weg ernaartoe, en slechts weinigen weten die te vinden.

(Matteüs 7:13-14)

Jezus zei: ‘Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand kan bij de Vader komen dan door mij.’

(Johannes 14:6)

De brede weg als de Breeveertien

De prent van de ‘brede en de smalle weg’ is zeer bekend. De tekening is gemaakt als illustratie bij het boek van John Bunyan, *Pelgrimsreize naar de eeuwigheid*.

Op een doorzichtige manier wordt in beeld gebracht het onderwijs van de Heer Jezus in de Bergrede over de brede en de smalle weg. De tekening is verrijkt met allerlei tekstverwijzingen. Wie de prent goed bekijkt en de teksten leest, komt tot de ontdekking dat de brede weg hier wordt getekend als de Breeveertien. Wie de Breeveertien (naam van een zandbank vóór de Hollandse kust) opgaat, heeft het verkeerde pad gekozen. Dat is het pad van het zondige plezier.

De beroemde prent geeft de indruk dat de smalle weg het pad is waarover de ernstige, ingetogen mensen gaan, terwijl de brede weg de route is van losbollen. En is dat wel juist? Is het gaan over de brede weg alleen maar een kwestie van een losbandig leven?

We kunnen de proef op de som nemen aan de hand van de islam. Het beeld van de weg speelt binnen de islam ook een grote rol. En is de weg die de moslims in de moskee wordt gewezen, een brede weg? Is dat een weg voor losbollen?

Serieuze moslims roken niet, drinken geen alcohol en gaan strikt om met seksualiteit. Wat dat betreft kun je zeggen dat ze over de smalle weg wandelen. Alle reden om nog eens goed te kijken naar het beeld van de weg in de Bijbel.

De weg in de Bijbel

Het bijbelse beeld van de weg komen we niet pas tegen in het Nieuwe Testament. Ook het Oude Testament kent dit beeld maar al te goed. In Genesis 12:1 lezen we dat Abraham de opdracht krijgt om te vertrekken naar het land dat God hem zal wijzen.

Abraham heeft gehoorgegeven aan de oproep en is letterlijk op pad gegaan. En door zo te luisteren naar de HEER ‘wandelde hij voor Gods aangezicht’. Zo sprak de HEER tegen Abraham toen hij 99 jaar oud was (Gen. 17:1): ‘Ik ben God, de Almachtige, wandel voor mijn aangezicht en wees onberispelijk.’

Dat wandelen voor Gods aangezicht betekent zoveel als 'een leven in verbondenheid met God'. Zo wordt het dan ook weergegeven in de NBV.

Niet alleen Abraham heeft 'gewandeld voor Gods aangezicht'. We lezen het ook van Noach (Gen. 6:9) en Henoch (Gen. 5:24).

Het is dan ook niet verwonderlijk dat in de Joodse godsdienst het woord 'wandelen' wordt gebruikt voor het onderhouden van Gods wet (hallacha).

Ook in het Nieuwe Testament komen we het beeld van de weg tegen wanneer het gaat om het dienen van de Heer.

In Handelingen 9 worden christenen zelfs aangeduid als 'aanhangers van de Weg'. Het valt op dat de NBV het woord Weg hier met een hoofdletter schrijft. Zo wordt een zinspelning gemaakt op de woorden van de Heer Jezus: 'Ik ben de Weg' (Joh. 14:6).

De weg in de islam

Het is niet verwonderlijk dat we het beeld van de weg ook aantreffen in de islam. De profeet Mohammed heeft zich volgens de overlevering van het begin af aan georiënteerd op het geloof van Joden en christenen. Hij wilde met Joden en christenen de God van Abraham vereren. Daarom is het ook niet verwonderlijk dat wij bijbelse klanken horen doorklinken in de Koran. Daarbij valt ook te denken aan het beeld van de weg, de geestelijke weg van het dienen van God. De eerste woorden van de Koran luiden in vertaling als volgt:

*In de naam van God, de erbarmmer,
de barmhartige. Lof zij God, de Heer
van de wereldebewoners, de erbarmmer,
de barmhartige, de heerser op de
oordeelsdag. U dienen wij en U
vragen wij om hulp. Leid ons op
de juiste weg,* de weg van hen aan
wie U genade geschonken hebt, op wie
geen toorn rust en die niet dwalen.*

Deze woorden worden door de gelovige moslim dagelijks uitgesproken tijdens het gebed. En dan bidt hij of Allah hem op de juiste weg wil leiden.

Het beeld van de weg speelt ook een belangrijke rol in de *djihaad* - de heilige oorlog. Letterlijk betekent djihaad: inspanning. Deze term komt veelvuldig voor in combinatie met *fis-sabiel Allah* = *op de weg van Allah*. Zij die geloven, strijden op de weg van Allah, maar zij die ongelovig zijn, trachten de weg van Allah te versperren en tot een kronkelweg te maken.

En dan is er nog de bekende term *sjarie'a*. We komen deze heel vaak tegen in onze tijd. Met dit woord wordt de islamitische wetgeving aangeduid.

Sjarie'a is oorspronkelijk het woord voor het 'pad dat naar de waterbron leidt'. Het doet denken aan Psalm 119:35:

*Laat mij het pad gaan van uw geboden,
dat is mij het liefst.*

Welke weg is de brede?

Is het terecht om de tegenstelling tussen christendom en islam te typeren als een tegenstelling tussen respectievelijk de smalle en de brede weg?

Wie de brede weg ziet als de weg van het plezier (de 'Breeveertien'), doet moslims onrecht door hun weg als een brede te typeren. Serieuze moslims bidden elke dag 45 minuten en de voorbereiding op die gebeden vraagt elke dag 30 minuten.

Wat dat betreft kan de weg van de islam als een smalle weg worden getypeerd.

Hier wreekt zich de indruk die de bovengenoemde prent geeft van de brede en de smalle weg. Wanneer we goed luisteren naar het onderwijs van onze Heiland, dan blijkt al snel dat de brede weg niet alleen maar de weg is van de mensen die zeggen: 'Laten we eten en drinken, want morgen sterven we' (1 Kor. 15:32).

Nadat de Heer (blijkens het verslag in Mat. 7) heeft gesproken over de nauwe poort en de smalle weg, gaat Hij verder met de volgende woorden: *Pas op voor de valse profeten, die in schaapskleren op jullie afkomen maar eigenlijk roofzuchtige wolven zijn.*

Het is duidelijk dat de Heer toekomstige ontwikkelingen op het oog heeft. Er zullen mannen komen die zich uitgeven voor profeten, maar dat in werkelijkheid niet zijn. Het zijn valse profeten, die de verkeerde weg wijzen, de brede weg.

Dat is de weg van de mensen die bij God wegdwalen. En van God afdwalen kun je op allerlei manieren. Niet alleen door een verkeerd *leven*, maar net zo goed door een verkeerde *leer*. En uit het vervolg van de toespraak van de Heiland blijkt wel dat we hier zelfs in de eerste plaats moeten denken aan dwaalleer.

Ik ben de Weg

Daarom is de weg van de islam toch ook te typeren als de brede weg. Niet omdat moslims per definitie een losbandig leven leiden. De weg die zij gaan, is wel een dwaalweg. Dit zware oordeel mag worden uitgesproken op grond van de woorden die de Heer Jezus blijkens Johannes 14:6 heeft gesproken: *Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand komt tot de Vader dan door mij.*

Alleen wie Hem aanvaardt, bevindt zich op de smalle weg die naar het leven leidt. Wie Jezus als de Zoon van God verwerpt, bevindt zich op de brede weg.

En zo lopen de wegen van moslims en christenen uiteen. In de Koran wordt de kruisiging van Jezus met kracht ontkend. Het zou onmogelijk zijn dat de Joden Jezus hebben gedood. De Joden hebben het wel geprobeerd. En het 'kwam hen voor' dat het ook was gelukt. Dat was suggestie. Zo staat dat in soera 4, 157 van de Koran: *Zij hebben hem niet gedood en zij hebben hem niet gekruisigd, maar het werd hun gesuggereerd.*

Wie heeft er dan wel aan het kruis gehangen?

Er zijn moslimgeleerden die menen dat Jezus bij de kruisiging een gedaanteverwisseling met Simon van Cyrene heeft ondergaan. Minder gangbaar is de opvatting dat Judas de plaats van Jezus aan het kruis heeft ingenomen.

Dat moslims de kruisiging van Jezus ontkennen, heeft een historische achtergrond. Mohammed heeft zijn informatie over het christelijke geloof ontvangen van niet-orthodoxe christenen. In

bepaalde christelijke kringen was al vroeg een weerzin gegroeid tegen de gedachte dat Jezus zou zijn gestorven aan het kruis.

Ignatius, die rond het jaar 115 leefde, schreef dat er christenen waren die geloofden dat Jezus in een schijnlichaam het lijden had ondergaan.

Deze ideeën zijn terug te vinden in apocriefe literatuur.

De smalle weg is de weg van het kruis

En hiermee komen we bij de kern van de zaak. De smalle weg is de weg die loopt over het 'kruispunt' van Golgota. En wat zegt de apostel Paulus daarvan? Hij schrijft in 1 Korintiërs 1:22-23: *De Joden vragen om wonderen en de Grieken zoeken wijsheid, maar wij verkondigen een gekruisigde Christus, voor Joden aanstootgevend en voor heidenen dwaas.*

Voor elk zondig mens is de weg van het kruis een aanstootgevende weg. Geen mens wil totaal afhankelijk zijn, ook niet van God.

Het is dan ook puur genade wanneer de hemelse Vader ons de ogen opent voor deze smalle 'kruisweg'.

Noot:

* De 'juiste weg' is weergave van *siraat al-moestaqiem*. Er zit in *moestaqiem* iets van juist, recht, oprecht, goed. Paulus kwam in Damascus in de straat genaamd de Rechte. In het Arabisch is dat: *darb al-moestaqiem*.